

УДК: 021

*Шевченко О. В., д-р наук із соц. ком., професор,
Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ У СТВОРЕННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ БАЗ ДАНИХ

Анотація. У дослідженні автор розглядає роль електронних наукових журналів у системі формування інформаційних баз даних та виявленні перспектив їх використання, визначає особливості формування інформаційних баз даних на основі документів соціальних медіа, а саме вебсайтів.

Ключові слова: електронні наукові журнали, вебсайти, інформаційні бази даних.

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та зростання обсягів інформації важливого значення набуває ефективне формування інформаційних баз даних. Соціальні медіа, офіційні сайти, депозитарії, електронні бібліотеки та наукові журнали стають важливим джерелом документів для наповнення інформаційних баз даних.

Електронні наукові журнали є одним із ключових елементів сучасної системи наукової комунікації та відіграють важливу роль у формуванні інформаційних баз даних. Вони забезпечують оперативну публікацію та поширення результатів наукових досліджень, сприяють обміну ідеями та знаннями між вченими, а також слугують джерелом високоякісної та актуальної інформації для створення баз даних [18].

Перевагою електронних наукових журналів є їх доступність і оперативність. На відміну від традиційних друкованих видань, вони дають змогу швидко публікувати статті та забезпечувати до них вільний доступ через мережу Інтернет. Це прискорює процес наукової комунікації, допомагає вченим оперативно ознайомлюватися з новими результатами досліджень та використовувати їх у своїй роботі.

Електронні журнали також забезпечують більш ефективні механізми пошуку та відбору інформації. Завдяки розвиненим системам метаданих, таким як-от DOI (Digital Object Identifier), ORCID, та інструментам повнотекстового пошуку користувачі можуть швидко знайти потрібні статті за ключовими словами, іменами авторів, назвами установ тощо. Це суттєво спрощує процес формування тематичних добірок документів та наповнення інформаційних баз даних.

Важливою рисою електронних наукових журналів є їх мультимедійність. На відміну від традиційних публікацій, вони дають змогу інтегрувати в статті різноманітний контент – зображення, графіки, відео, інтерактивні елементи

тощо. Це збагачує інформаційне наповнення баз даних та допомагає більш повно і наочно представляти результати наукових досліджень.

Ще однією перевагою використання електронних журналів для створення баз даних є можливість автоматизованого збору та обробки інформації. Сучасні технології дають змогу налагодити регулярне сканування та індексацію журнальних публікацій, вилучення бібліографічних даних та метаданих, а також конвертацію повних текстів у машиночитані формати. Це значно спрощує процес поповнення баз даних новими документами та забезпечує їх актуальність.

Проте використання електронних наукових журналів як джерела інформації для баз даних має і свої виклики. Зокрема, важливо забезпечити відбір якісних та надійних видань, які дотримуються високих стандартів рецензування та редакційної політики. Необхідно також вирішити питання інтелектуальної власності та дотримання авторських прав під час використання повних текстів публікацій [1].

Для ефективної інтеграції електронних наукових журналів у процеси формування баз даних необхідно налагодити співпрацю з видавництвами та редакціями журналів, забезпечити технологічну сумісність систем, розробити єдині стандарти метаданих і форматів обміну даними. Важливо також популяризувати серед науковців практики відкритого доступу та самоархівування публікацій у репозитаріях, що сприятиме більш повному охопленню інформаційних ресурсів.

Отже, електронні наукові журнали є потужним джерелом високоякісної та актуальної наукової інформації для створення інформаційних баз даних. Їх використання дає змогу суттєво розширити спектр доступних ресурсів, забезпечити оперативність і ефективність пошуку інформації, а також це сприяє розвитку наукових досліджень, інформаційній підтримці інноваційної діяльності та більш ефективному управлінню знаннями [2].

Варто звернути увагу на офіційні вебсайти організацій, установ та компаній, які є важливим інформаційним джерелом для формування інформаційних баз даних. Вони містять широкий спектр структурованої та авторитетної інформації, яка може бути використана для різних цілей – від наукових досліджень до прийняття управлінських рішень [3].

Одним із головних типів документів, що представлені на офіційних сайтах, є нормативно-правові акти, розпорядчі документи, звіти та інші офіційні матеріали. Ці документи відображають діяльність організації, її політику, стратегію розвитку та результати роботи. Включення їх до інформаційних баз даних дає змогу забезпечити доступ до актуальної та достовірної інформації, що має високу цінність для користувачів.

Офіційні сайти також містять значний обсяг статистичних даних та аналітичних матеріалів. Це можуть бути звіти про фінансові показники, результати досліджень та опитувань, галузеві огляди тощо. Ці документи є цінним джерелом структурованих даних, які можуть бути використані для проведення аналізу, моделювання та прогнозування в різних сферах.

До того ж на офіційних сайтах часто розміщуються новини, пресрелізи, анонси заходів та інші інформаційні матеріали. Ці документи дають змогу відстежувати поточну діяльність організації, її досягнення та плани на майбутнє. Включення їх до інформаційних баз даних сприяє формуванню актуального та повного інформаційного поля навколо певної теми чи сфери діяльності.

Використання офіційних сайтів як джерела документів для інформаційних баз даних має низку переваг. По-перше, це гарантія достовірності та надійності інформації, адже вона походить з авторитетних джерел та проходить процедури перевірки й затвердження. По-друге, це можливість отримати структуровані та стандартизовані дані, що спрощує їх обробку й аналіз. По-третє, це регулярне оновлення інформації, що забезпечує актуальність бази даних.

Однак під час роботи з документами з офіційних сайтів важливо враховувати і певні обмеження. Зокрема, не вся інформація на сайтах може бути релевантною для цілей конкретної бази даних, тому необхідно проводити ретельний відбір та фільтрацію даних. До того ж формати та структура представлення документів на різних сайтах можуть відрізнятися, що ускладнює їх уніфіковану обробку та інтеграцію в єдину систему.

Для ефективного використання офіційних сайтів як джерела документів для інформаційних баз даних необхідно розробити чіткі критерії відбору та оцінки інформації, забезпечити регулярний моніторинг оновлень на сайтах, а також передбачити механізми конвертації та стандартизації даних. Це дасть змогу створити якісну та надійну базу даних, яка відповідатиме інформаційним потребам користувачів та допоможе приймати обґрунтовані рішення на основі достовірної інформації [4].

Висновки. Отже, для ефективного використання електронних наукових журналів в інформаційних базах даних необхідно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на вдосконалення процесів збору, обробки, верифікації та надання доступу до інформації. Це включає розробку стандартів та політик роботи з даними, розвиток технологій автоматизованого аналізу й фільтрації, впровадження краудсорсингових механізмів оцінки якості, забезпечення інтероперабельності даних та розвиток зручних інтерфейсів доступу, автоматизацію процесів наповнення й актуалізації баз даних.

Список використаних джерел

1. Копанєва В. О. Становлення наукової мережевої комунікації. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 3. С. 38–41.
2. Науково-освітні інформаційні мережі. *Проблеми, завдання і шляхи вирішення / упоряд. Є. О. Копанєва*. Київ: НБУВ, 2023. 223 с.
4. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в інформаційному забезпеченні науки: стан та перспективи розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 1. С. 8–14.
5. Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. Напрями використання цифрових науково-освітніх систем для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників. *Інформаційні технології в освіті*. 2019. № 40. С. 101–115.

